

Yttrande**Datum**

2025-04-04

Diarienummer

4.3.3-2501-0027

Er beteckning

KN2024/02514

Klimat- och näringslivsdepartementet

kn.remissvar@regeringskansliet.se

Betänkandet Vindkraft i havet – En övergång till ett auktionssystem (SOU 2024:89)

Statens geotekniska institut (SGI) har beretts möjlighet att yttra sig över betänkandet Vindkraft i havet – En övergång till ett auktionssystem (SOU 2024:89).

Utredaren har analyserat och lämnar förslag till hur regelverket för användning av havsområden vid etablering av vindkraft kan förbättras och hur tillståndsprövningen av vindkraft i Sveriges ekonomiska zon kan bli mer effektiv och tydlig.

SGI tillstyrker utredarens förslag till ett auktionssystem för havsbaserad vindkraft, där det i ett nationellt planeringssammanhang avgörs vilka havsområden som ska exploateras och där en huvudansvarig myndighet bereder underlag och tilldelar koncession.

SGI noterar att auktionssystemet för havsbaserad vindkraft föreslås utgå från relevant planeringsunderlag i form av havsplaner, kommunala översiktsplaner och regionplaner. Auktionsmyndigheten får i uppdrag att dels bereda underlag för regeringens beslut att peka ut områden, dels tilldela koncession för uppförande och drift av vindkraftsparker inom dessa. SGI delar utredarens uppfattning att detta behöver präglas av en hög grad av samverkan mellan berörda myndigheter, kommuner och andra aktörer. En beredning i samverkan som också kan beakta försvarsintressen.

SGI vill i sammanhanget framhålla vikten av att i auktionsmyndighetens beredning av underlag och tilldelning av koncessioner beakta rådande bottenförhållanden, geotekniska säkerhetsfrågor och georisker samt risken för spridning av miljögifter från förorenade sediment. Ett flertal myndigheter kan bidra med underlag, kunskap och bedömningar i samverkan. I det följande lämnas mer detaljerade synpunkter kring planeringsunderlag.

Detaljerade synpunkter kring planeringsunderlag

För att peka ut lämpliga områden för vindkraftparker och kabelrutter behöver planeringsunderlagen innehålla information om havsbottens beskaffenhet, inte endast vattendjup och vindenergi. De geotekniska egenskaperna hos berg och jord, havsbottens morfologi, geologi samt bergrundsytans läge varierar i både territorialhav och ekonomisk zon, vilket innebär att bottenförhållandena är heterogena. Detta medför att olika typer av fundament, förtöjnings- och ankringssystem krävs samt att val av områden och plats har stor betydelse för geoteknisk säkerhet. Vindkraftverk med en höjd av upp till 350 meter behöver förankras i botten på ett säkert sätt.

Yttrande**Datum**

2025-04-04

Diarienummer

4.3.3-2501-0027

Planeringsunderlagen bör även omfatta information om georisker, miljögeoteknik och sediment-dynamik, t.ex. risk för undervattensskred, sedimenttransport som kan orsaka erosion och grumling samt förorenade sediment. Skred kan orsaka skador på vindkraftparken och risk för skred föreligger i områden med skredkänsliga sediment och lutningar. Skred kan också orsaka grumling och spridning av förorenade sediment under anläggningsfasen av fundament och kablar. Det är därför viktigt att använda information om föroreningssituationen i olika områden, också på djupet, där finkorniga sediment påträffas, då även djupare sediment kan komma att grumlas upp vid anläggningsarbete. Erosion kan över tid reducera den geotekniska säkerheten för fundament samt skada både fundament och kablar.

Det finns underlag och kunskap på flera myndigheter, som SGI, SMHI, Sjöfartsverket, Havs- och vattenmyndigheten och Sveriges geologiska undersökning, som kan användas i arbetet med att peka ut områden. Både Sjöfartsverket och SGU har i sin verksamhet tagit fram översiktlig information om vattendjup, morfologi, bottenbeskaffenhet samt föroreningssituation i svenskt territorialhav och ekonomisk zon. Dessutom bör insamlad geologisk information från svenskt kontinentalsockelområde som tillställts SGU användas i de områden som är aktuella.

Den befintliga informationen om bottenförhållanden ger en översiktlig bild av geotekniska egenskaper och tillhörande säkerhetsfrågor, georisker samt förorenade sediment i svenskt territorialhav och ekonomisk zon som med fördel kan användas i utpekandet av områden och rutten samt för kommande undersökningar. Ett sådant planeringsunderlag har möjligheten att reducera kostnader, tid och påverkan på miljön. De detaljerade geofysiska och geotekniska undersökningar som behövs för den detaljerade projekteringen utförs och bekostas sedan av koncessionshavaren, avgränsat till de områden som är aktuella, såsom föreslås i betänkandet.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Johan Anderberg, efter föredragning av geologen Johan Nyberg. I ärendet har också avdelningschefen Mats Eriksson, enhetsansvarige Per Danielsson, enhetsansvarige Henrik Bengtsson samt miljöingenjören Jenny Vestin medverkat.

Beslutet har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

STATENS GEOTEKNISKA INSTITUT

Johan Anderberg